

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильэсм
гээтхалэм
къыщегъэжьагъэу къыдэкы

Адыгэ Голос адыга

макъ

№ 14 (21503)

2018-рэ ильэс

ШЭМБЭТ
ЩЫЛЭ МАЗЭМ и 27-рэ

къыхэтутыгъехэр ыкни
нэмийк къэбэрхэр
тисайт ижүүлгөтэштих
WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикаам и Правительствэ игъэзет

ГупсэфыиپІэ афэхъунэу

Урысые Федера-
цием и Президент
иэпэчэгъэнэ Фонд
къыхигъекыгъэ
мылькумкэ Адэмье
щағэпсыгъ психо-
неврологическе
унэ-интернатэу
бэрэ зэжагъехэр.
Аш хальхыагъ рес-
публике бюджетым
щыш ахьчи.

Псэуальэу непэрэ
льэхъаным диштэу
зэтырагъэпсыхъагъэр
мэфэкі шыкэм
тетэу шлэхэу кы-
зэуахыщт. Йоффшэн-
хэр зэрэкүаагъэ-
хэм, псэуальэм
изытет афэгъэхы-
гъэ тхыгъэр непэрэ
къидэкыгъом ия
З-рэ нэклубъо
ижүүгъотэшт.

Язэпхыныгъэ агъэпытэшт

Адыгэ Республикаам и Лышъхъэу Къумпыл Мурат Кыблэ федеральне
шьольтырымкэ стратегическэ инициативэхэмкэ Агентствэм ипащэу агъэнэфэгъэ
Къудаикъо Рэшьдэ тыгъусэ йоффшэгъу зэуукэгъоу дырилагъэм лъэныкъохэм
язэпхыныгъэ зерагъэпытэштим, шьольтырым къыхальхъэрэ инвестициехэм
ахэгъэхъогъенымкэ амалэу щылэхэм, нэмийк йофыгъохэм аштегуушиагъэх.

АР-м и Лышъхъэу пэублэ
псалэ кышызэ, мы іенатлэм
зэрэуагъехъагъэмкэ Р. Къу-
даикъом фэгушуагъ. Республикаам къыщыхъугъехэм ашт-
хэр лъэгэлэ инхэм зэрэн-
сихъэрэм, хэхъоныгъехэр зэр-
шыхъхэрэм ежь ышъхъекъэ зэ-
рэригушкорэр хигъенэфыкыгъ.
Шьольтырым иэкономикэ къы-
хальхъэрэ инвестициехэр на-
хыбэ шыгъэнэр, ашкэ амалэу
щылэхэм ажэгъехъогъенэр пшьэ-
рыль шхъялаэу зызэрэфагъэ-
уцжырэр республикэм ипа-
щэ къыуагъ. Агентствэм зэ-

хищэгъэ егъэджэнхэм регио-
ном ипрофильн ведомствэ-
хэм яспеалистхэр зэрэхэ-
лэжагъехэм мэхъанешхо илэу
ылтыгытагъ.

— Адыгэир инвесторхэмкэ
хъолсагъоу щытынным епхыгъэ
йоффшэнэр лъыдгъэктэшт,
ашкэ зишюгъэшхо къэкошт
Агентствэм зерифэшшуашу
тыдэлэжъэнэм, тизэпхыныгъэ
дгээпытэнэм тифэхъазыр. Блэ-
кыгъэ илъесым мы структу-
рэм зэхигъэуцогъэ Лъэпкъ рейт-
ингым нафэ къызэришыгъэу,

шьольтырыр хъолсагъоу щыты-
нимкэ республикэм къэгэлэ-
гъонэу илэхэм хэвшыкэу ахи-
гъэхъуагъ, чылгэ 26-кэ спикэм
къыдэкюягъ.

Инвестициехэр на-
хыбэ зыхъукэ, йоффшэпэлэ чыл-
гъэхэр къызэлтхынхэ, бюджетын
ихахъохэр нахыбэ тшын
амал тиэшт. Аш фээр пшьэ-
рыль къытфигъэуцугъ УФ-м и
Президентэу Владимир Путиним,

— къыуагъ Къумпыл Мурат.
Къудаикъо Рэшьдэ гущыиэр
зештэм, илэнатэ зыуухагъэм
къыщыублагъэу апэрэу шьольтырхэм япашхэм аштишхэм

мыш фэдэ зэуукэгъу зэрэдлы-
рийэр ыкни ар Адыгэим зэрэ-
шыкэорэр зэригуулэх хигъэу-
нэфыкыгъ. Инвестициехэм аль-
ныкъохэ хъолсагъоу щыт шьоль-
тырхэм республикэр зэрэхъэрэ,
тапэкхи хэхъоныгъэхъэр
ышынхэмкэ амалышхэрэ
зэрээкэлхэр къыуагъ. Ашкэ

Адыгэим и Лышъхъэу йофыгъохэм
зеришээрэм къыкигъэхъыгъ.
— йоффшэнэм изэхэцэнкэ

щысэ зытепхын фээ цылхэр
республикэм зэрихэм сици-
хэе тель. Ашкэ ахэр нэмийк
регионхэм адэгощэнхэ аль-э-

къышт. Йофтхээбээ зэфэшхъа-
фэу зэхатщэхэрэм Адыгэир
ахэлэжъэнэу тыфай. Джуэрэ
уахтэм бизнесым хэшагъэхэм
аштхэр къызщыхъугъэх, йофф-
зыашшээрэ регионым ахьщэ
хальхыаным фэхъазырх, аш
фэдэ сообществэ республикэм
щыдэгъэпсынэу сицэгүү, —
къыуагъ Р. Къудаикъом.

Къумпыл Мурат зэуукэгъум
зэфэхъысихъэр къыфишиызэ
Агентствэм тапэкхи йоффашэ-
нэм зэрэпилыштхэр джури
зэ къыуагъ, ашкэ анаэ зы-
тырагъэтышт лъэныкъо шхъял-
хэм кэлкэу къащыуцугъ.

— Щылэнгъээр зы чылгэ
итэл, лъэкүаутэ. Аш зэхъокы-
ныгъэу къыздихъхэрэр тиэ-
убытлыу хэхъоныгъэхъэр тшын-
хэм тылпиль, пшьэрэлпиль та-
пашхъэ итхэр зэшшотэхых, —
къыуагъ республикэм ипащэ.
ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

Ленинград и блокада къыхиубытагъэм дэжь Адыгейм и Лышъхъэ щылагъ

Шылэ мазэм и 27-рэ Ленинград шыхъафит зашыжыгъэр хагъеунэфыкы. А мафэм ехъулэу Къумпыл Мурат Ленинград къыхиубытагъэм дэжь щылагъ. Къалэу Мыекъуапэ имэр ишшэрильхэр зыгъэцэлэрэ Аンドрей Гетмановри а зэлжъагъ.

«Непэ къызшюгъашыгъуай мэфэ къыхъэ 900-м къактоц къадзыхъэгъэ къалэу дунаим къерыхъэ хуугъэм гъаблэмэр чынчмарэ уапэцужъээ, лагымхэмэр шхончю макъехэмэр тхъакумэити эзлхэу улсан зэрэлэцкыщтыр, а хэзабын псаоу укызыэрэхкыжышищтыр», — къыгуагъ Къумпыл Мурат Е. В. Козловым зыкыфигъазээ.

Заор къызежъэм Евгений Владимир ыкъом ильэсих ыныбжыгъ. Цыкы нахь мышамы, егъашэрэу ыгу къинагъэх игупсэхэу хэкодагъэхэр, непэ къынэсыгъэми ыгу узызэ ахэм ягугъ къешы.

Евгений Козловым къызэрэхигъэцкы, 1942-рэ ильэсийм икъымафэ ишыэнэхъэклэ анаху уштынэлэ ин дэдэ хуугъагъэ. Нэбгырэ мин чынчмарэ гъаблэмэр чынчмарэ арылкыгъ. Ежь яти ыши ащ хэкодагъэх.

«Къин а пстэури угу къэбгъэцкыжыныр. Васильевскэ хыгъэхъунэм тышыпсэущтыгъ. Тянэ къызериотэжкыщтыгъэмкэ, щагур къэскухъээзэ пирожнэ сыльхъущтыгъ. А чынчмарэ сыйзактоц, къиньшху спеклэцкыгъэр синэту къыкыцоцжы. Сыйгүпуша гэп метрономын ымакы, «воздуши тревогэгэ» заджэштыгъэхэри. Ау шхъеэгээзийнэлэтийнэ таиконэу куячэ тиэжкыгъ. Дзэм епхыгъэ заводын сятеюф щишэштыгъ, хъалыгъу грамми 125-рэ зэкээ тэ къытижыщтыгъ. Гъаблэм тимыгъэлэнэм пае тянэ клеир ыгъажъоштыгъ, ари тшхыщтыгъ. Ау анаху къымэфэ хыльзэм сятерэ ильэс 11 зыныбжыгъэ

шыре афэмьшыгъу хэкодагъэх. Сэ сыйкызэргигъэнэжкыщтым сяне ыуж итгээ ыки нэмийк чынчмарэ, сид ишыкыгъэм, тильткошниу фэягъ. А мафэр егъашэрэу сыйгүпуша гэп: 1942-рэ ильэсийм бэрээгэгум и 31-м «Шынчмарэгээ» заджэштыгъэхэри. Ау шхъеэгээзийнэлэтийнэ таиконэу куячэ тиэжкыгъ. Нэмийкхэм тышыпраштыгъ. Нэмийкхэм тышыпраштыгъ. Ивановскэ хэкум тынччыгъ, ащ нэужым Новосибирскэ хэкум. Бэрэ хъалыгъу цекэ цыкылур, сыйзэрэсагзээ, шхъэнтэ чэгъым чээгъэбильхъэу къыхэгъыгъ, ишшүлушу горэ къыслэклифэм, сяне

сыйзэрэдэгошщтым сыйпильгъ. Непэ къынэсыгъэм хъалыгъу шкьюй цыкылур пэлч къесэгъуа», — къылолагъ Евгений Козловым.

Ащ къызэрэхигъэцкы, 1968-рэ ильэсийм Мыекъуапэ псэуплэц къыхихыгъ, заводэу «Станко нормалым», Мыекъолэ ПМК-м юф ашишлагъ. Республика и Лышъхъэ Евгений Козловым ишсанаагъэ изытэл къэлчлагъ, унагъом щылэцэл-псэукэу иэр нахьшү шылгъэнэмкэ ишпилгъу фэхъунэу. Мыекъуапэ имэр ишшэрильхэр зыгъэцакхэрэм риуагъ.

Ащ нэмийкэу Къумпыл Мурат республикэм имуниципалын образованиехэм ялшхъэтихэм пшээрэй афишыгъ Ленинград къызадзыхъэм къалэм щылгэущтыгъэхэу псаоу къенагъэхэм яшыкыгъээ ишпилгъу аратынэу. Непэ республикэм ащ фэдэу нэбгырэ 31-рэ щэпсэу.

Адыгейм и Лышъхъэ къызэрэхигъэцкы, Евгений Козловым ильэхъан псэущтыгъэ цыфхэр ары зэо ужым тихэгъэгү зыпкъ изыгъэуцожыгъэхэр, къэралыгъом талэки хэхоньгъэ ышынным зиахьшкохэзэштыгъэхэр.

«Хэгъэгү зэошхом теклоныгъэр къыцыдээхыгъэхэу лыхъужынгъэрэ блэнагъэрэ зээхыгъэхэм ящысэхэмкэ непэ къыткэхъэхэрэз тлунхэ фае. Шылкъэ, патриотизмэм имэхъанэ ныбжым ельтыгъэу нахь куоу къыдгурьоу мэхъу. Ау мыш фэдэ зэдэгүшүлгүхэр нахьыбэ хуухэмэ, лыхъужынгъэрэ аль эдэгээтийн тицэлэццыкхэм къагурышт. Аришь, аш фэдэ гүкэвкыжъэр льшэу тэгъэлэлэлэх. Тиветранхэр, Ленинград къэзүхъумагъэхэри ахэм зэрахэтхэу, тшымыгъупшэнхэм мэхъанэшхо ил», — къыгуагъ Къумпыл Мурат.

Адыгейм и Лышъхъэ Ленинград блокадэр зытырахыжыгъэр ильэс 75-рэ ыки Ленинград шыхъафит зашыжыгъэр ильэс 74-рэ зэрэхъурэм афэш къалэм ишхъафитыгъэ фэбэнэгъэ пстэуми афэгушуагъ. Тихэгъэгү илхыгъувжь ыки итхамыкыгъэ нэкүубгъохэм арзыкэ ашыц. Мэфэ 900 къыхъэм къактоц нэбгырэ минишээ пчыагъэ хэкодагъ. Ау Ленинград зыкытыгъэп. Адыгейм щылхэрэ къадзыхъигъэ Ленинград къэзүхъумагъэхэм ахэтигъэх.

Хэгъэгү зэошхом ильэхъан тичилэгъу нэбгырэ 600 фэдэз Ленинград икъеухумэн хэлажэхээз фэхыгъэх. 2010-рэ ильэсийм Пискаревскэ мемориальнэ къэхалъэм дэжь щылэ Аллеем мыжьосынэу щагууцэгээхэй урсызбээки адыгабээки тиратхагъ: «Зашитникам блокадного Ленинграда — уроженцам Адыгэи. Адыгейм къызхъуягъэхэу Ленинград къэзүхъумагъэхэм апай».

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-кулыкъу
Сурэтыр А. Гусевым тирихыгъ.

Тиконцертхэр

Анахь цэрыгхэр хэлэжжэштых

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо симфоническе оркестрэ ильэс 25-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ пчыхъэзэхэхьэ гъэшэгъон мэзаем и 1-м Мыекъуапэ щылкъошт.

Республикэм и Къэралыгъо филармоние концертэу щылэштэйм искуствэм иофышэхэу Андрей Семеновыр, США-м щылсээрэ Джейн Браун, Андрей Ефименкэр, Стасьи Къэлпъян, Лыбызыу Аспъян, Нэгъой Маринэ, Наталья Амельченкэр, Анастасия Истамоловар, Артем Мокровыр, нэмийкхэри къырагъэблэгъагъэх.

Зэхэштакхэрэдэхээзэхэхьэгъозагъэу, творческе купхэу «Ильямъер», «Русская удалия», «Ошутенэр», камернэ музыкальнэ театрэ Хъанэхъу Адамэ ыцлэкэ щытыр, Адыгэ Республикэм искустввэхэмкэ иколледжэу Тхъабысым Умарэ ыцлээ зыхырэр, Мыекъуапэ искустввэхэмкэ икэлэцкылур ёджалыгъэ N 1-р, фэшхъафхэри хэлэжжэштых.

Симфоническе оркестрэм ихудожественнэ пащэ, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэй Аркадий Хуснияровым зэрилтийэрэмкэ, концертэр искуствэм ишэпхээ лягэхэм адиштэу зэхащэшт.

Адыгэ Республикэм культурумкэ иапэрэ министрэу Хъанэхъу Адам къэшакло зыфхэхъэ симфоническе оркестрэр республикэм искуствэ хэвшыкыгъэ къыгъэбаигъ. Апэрэ дирижерэу иэгъэ Роман Матсовым иофышлагъэ лызыгъэ-кютэшхэр непэ тиэх.

**САХЫДЭКЬЮ
Нурбай.**

Сурэтыр А. Гусевым тирихыгъ.

Тикъэлэ шъхъаIэ нахь кIэракIэ мэхъу

Тишиолтыр щыпсэухэрэм
ямызакъоу, хъакIэу къакIохэрэм
Мыекъуапэ итепльэ аужырэ
ильэсхэм зэхъокыныгъашуухэр
зэрэфхъугъэхэр къихагъэшти.

Зыгъепсэфыпэ паркыр агъэ-
кIэжыгъ, гъогухэмрэ лъэс-
рыкIопэ-зэпсырыкIопэхэмрэ за-
рагъеушомбгууль, урамхэр нахь
хъоо-пшао хъугъэх, социалнэ
мехъанэ зиэ посольвакIэхэр
къидууцаагъэх, нэмикIэу ашла-
гъэр бэ. Федеральнэ ыкIи рес-
публике программэхэм Мыекъуапэ
чанэу зэрахлахжъэрэм,
инвестициихэр нахьыбэ зэрэ-
хъугъэх, ашкIэ республикем
ипашхэм юфышо зерашIэрэм
мы пстэури къыкIэлъыкIуагъ.
Цыф лъэпкыбыу мыш щып-
сэухэрэм азыфагу зэгурьоныгъэ
ыкIи зыкIыныгъэ зэриль-
ми мехъаншхо ил.

Мыекъуапэ хэхъоныгъэхэр
ышынхэм фэорышшэрэ Страте-
гииер 2007-рэ ильэсэм рес-
публике ипашхэм зызэблахъум,
анахь шъхъаIэу агъен-
нэфагъэр къалэм инвестицииу
халъхъэрэд нахьыбэ шыгъэнэйр
ары. ЫшшэкIэ къызэртIуагъэу,
аш ыуук Мыекъуапэ федераль-
нэ ыкIи республикэ програм-
мэхэм ахагъэхъагъ. Бэ темы-
шшэу апэрэ зэхъокыныгъэхэм
къэлэдэсхэм гу лъатагъ. Мыекъуапэ
игъогу шъхъаIэхэр агъэ-
цкIэжыгъэх, цыфхэр бэу зы-
щизэрэугоирэ чыпIэхэр зэ-
тырагъэпсихъагъэх. Тэклу-тэ-
кIуэ зэрэхалэу итепльэ нэ-
мыкI шыпкъэ хъугъэ. Къат
пчагъэу зэтет унхэм игъэ-
котыгъэ гъэцкIэжынхэр ара-
шылгъэх, шагухэм къэлэцкIу
джэгупIэхэр къадууцаагъэх.
Джащ фэдэу республикэ ста-
дионыр икIэрыкIэу зэтырагъэ-
психъажыгъ, псауныгъэр зы-
щагъэпштэрэ комплексхэр бэу
ашыгъэх. Джырэ уахтэми про-
ект зэфшыхафхэр щынэнгъэм
щыпхырашых.

Экономикэм хэхъоныгъэх-
эр ышынхэм фэорышшэрэ
инвестиционнэ проектхэр
щынэнгъэм щыпхырыщыгъэн-
хэм тыпылъ. Инвесторхэм

альэнкъокIэ тызэуухыгъ, аш-
дакIоу республикэм игъэцкIэх
хэбэз къулыкIуухэмрэ бизне-
сымрэ язэпхыныгъэ гъэптигъэ-
ним мэхъаншхо етэти, — elo
Адыгейим и Лышхъэу Къум-
пыл Мурат.

Тикъэлэ шъхъаIэ нахьышум
ылъэнкъокIэ зызэрэзэбли-

Хэхъоныгъэшхохэр зыщаширэ
лъагъом Мыекъуапэ техъагъ: пред-
приятиихэр къыщызIуахых,
ЮфшIэпIэ чIыпIэхэр щагъэпсих,
со-
циальнэ Юфыгъохэр щызэшIуахых.

хъугъэр цыфхэм альэгъу, аш осашу фашы.

— НэмикI шыолтырхэм, къэ-
лабэхэм сащылагъ, ау Мыекъуапэ зыпэсшын щылэп. Мыш
дэс цыфхэр рэхвых, зэгур-
рох, зым къылэкIэзэйрэд ад-
рэм къыпхьотжызэ зэдэп-
сэух. Анахь шъхъаIэр лъэпкъ
зэгурьоныгъэ тазыфагу зэри-
лъыр ары. Аш дакIоу республи-

кэм икъэлэ шъхъаIэ итепльэ
бэкIэ нахьышу зэрэхугъэм
щеч хэлъэп, ашкIэ юфышо
зышIэхэрэ АР-м и Лышхъэ,
гъэцкIэх эхбэз къулыкIуухэм
ыкIи Мыекъопэ къэлэ адми-
нистрацием тафэрэз. Типаш-
хэм тэргүүсэу lof тшIэмэ,
шхъадж къитефэрэр ёшшэмэ,
тикъэлэ шъхъаIэ изытет джыри
нахьышу зэрэхуутым сицыхэ

тель, — elo Мыекъуапэ щып-
сэурэ Александр Смирновым.
Тикъэлэ шъхъаIэ изэтегъэ-
психъан тапэки лъыгъэкIо-
тэгъэнэйм епхыгъэ пшъэрэильзу
АР-м и Лышхъэу Къумпыл
Мурат къыгъеуцгъэм джыри фэ-
гъэзгъэштыр Мыекъуапэ имэр
ипшъэрэильхэр зыгъэцкIэрэ
Андрей Гетмановыр ары.

— Мыекъуапэ республикэм
икъэлэ шъхъаIэу зэрэштыр
къыдэлтытээз, ар зэтегъэ-
психъэгъэнэм, мыш щыпсэух-
рэм яфэло-фашихэр зэриф-
шуюашу гъэцкIэгъэнхэм тываа
тет. Шылпкъэ, джыри зэшом-
мыхыгъэу щылэри makIэп, ау
мы аужырэ ильэсхэм аш хэ-
хъоныгъашуухэр эзришыгъэхэр
хэткIи нафэ, тапэки арэущтэу
шытышт, — къыуагъ Къумпыл
Мурат. — Бэмышшэу аужырэ

кэлэеджэкIо 1100-мэ афытегъэ-
психъэгъэ гурт ёджапIэ Мыекъуапэ щытшынэу тэгъэнафэ.
Джащ фэдэу къэхъугъакIэхэм
къащегъэжъагъэу ильэси 3-м
нэс зыныбжь сабийхэм апае
кIэлэцкIуагъу ыгъыпIэхэр гъэ-
псыгъэнхэмкIэ программэм
игъэцкIэн тыфежьэ. Тикъэлэ
шъхъаIэ игъогухэм, ишагухэм,
нэмикI чыпIэхэм язэтегъэ-
психъан блэкIыгъэ ильэсэм
сомэ миллион 450-рэ фэдиз
пэлдгъэхъагъ, мы ильэсэм а
юфшIэнир лъыдгъэкIотэшт.
Тикъэлэ шъхъаIэ нахь дахэ,
уышпсэунымкIэ хъолсагъоу
щытвым тыпильшишт.

Хэхъоныгъэшхохэр зыщаширэ
лъагъом Мыекъуапэ техъагъ:
приятиихэр къыщызIуахых,
юфшIэпIэ чыпIэхэр щагъэпсих,
социальнэ юфыгъохэр щызэшIуахых.

Мыекъуапэ хэхъоныгъэхэр
ышынхэм фэорышшэрэ Страте-
гииер 2007-рэ ильэсэм республикэм ипашхэм
зызэблахъум, анахь шъхъаIэу
агъен-нэфагъэр къалэм инвестицииу
халъхъэрэд нахьыбэ шыгъэнэйр
ары.

шапхъэхэм адиштэрэ полик-
линикакIэ къызэлутхыгъ, рес-
публике стадионыр зэтедгъэп-
сихъагъ, диагностическэ гул-
чэ тэшшы, нэмикI социальнэ
мехъанэ зиэ ыкIи спортым
епхыгъэ проектхэр щынэнгъэм
щыпхырытэштыр. А пстэури
тицифхэм атай. Мы ильэсэм

шыахых. Цыф лъэпкъ зэфэшь-
хъафхэм зэгурьоныгъэ ыкIи
мамырныгъэ азыфагу ильэу зэ-
дэпсэух, юф ашэ, япсэукIэ
амалхэр нахьышу зэрэхуутым
пүлхых. Джырэ щылэри амалхэр
пстэури тицифхэм атай. Мы ильэсэм

ТХЬАРКЬОХЬ
Адам.

ШIэнгъэ лые хъурэп

Адыгейим игимназистхэм гъогурыкIонымкIэ шIэнгъэу яIэм
автогородокым щыхагъахьо.

Гъогум тэрээзэу узэрэшызекIощтыр ягъэлъэгъу-
гъэнэм ыкIи ашкIэ кIэлэцкIуухэм ашIэрэр нахь
гъэптигъэнэм афэшI кIэлэгъаджэхэр ягъусэху
республикэм иавтогородок makIо.

НыжыкIэхэм ящынэгъончагъакIэ ежхэмий
пшъэдэкIыж гъэнэфагъэ зэрэлэр агурьоныгъэнэйр,
гүзэжьогу чыпIэ ифэхэмэ, тэрээзэу зэрэзекIощхэр

къихахышууным фэгъэсэгъэнхэр егъэджэгъу сихъатхэм
яишшэриль шхъаI.

Инспекторхэр кIэщакIо зыфхъуугъэхэгъэ егъэджэгъу
сихъатхэм техническэ амалхэр къызфагъэфедэхээз,
гъогум щыхун ылъэкишт хъугъэ-шлэгъэхэр арагъэ-
лэгъуугъэх.

Шапхъэхэр зэрэхгэгъэ нэрыльэгъу IэпIэгъуухэр
льэсрэйкIо ныбжыкIэхэм аратыгъэх.

Лыхъужьныгъэм исыхъат

Бээджэшлагъэ зезыхъагъэхэм пшъэдэкыжь ягъэхыгъэнымкэ Федеральнэ куулыкум и Гээорышаплэу Адыгэ Республикэм щылэр кээшакло фэхъуи, Алексей Саламатиним ишлэжь фэгъэхыгъэу Мыекъопэ гурит еджаплэу N 5-м иклээджахкохэм «Лыхъужьныгъэм иурок» афызэхашагь. Аш кырагъэблэгъагь Урысыем и Лыхъужьэу, АР-м и Къэралыгъо Совет —Хасэм идепутатэу Цэй Эдуард.

Гээорышаплэу ихэушхъа- икуулыкушлэхэм кэлэццыкхэм фыкыгъэ отделэу «Кондорым» къафалотагь А. Саламатиним

Зеконыр

2019 — 2020-рэ

ИЛЬЭСХЭМ АНЭС

2025-рэ ильэсэм нэс Адыгэим зеконым хэхъоныгъэурагъэштихэм ягъэнэфэн ыкли язэхэгъэуцон икыгъэ ильэсэм кыщегъэжьагъэу куагъэ. Иофыгъоу агъэцэктэштихэм Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ дэжь щизэхэштэгэ Координационнэ советыр тегущылагъэу щит. Щилэ мазэм Иофыгъо шхъялэхэу 2018-рэ ильэсэм ыкли 2019 — 2020-рэ ильэсхэм зэшшуахыштихэр агъэнэфагъэх.

Адыгэ Республикэм зеконым зыгъэпсэфыпэхэмрээ и Комитет илаажу Къэлэшшэе Инвер кызыриуагъэмкэ, Адыгэим зеконым зыщегъэшумбъугъэным фэш шъольырыр зэрэштихэу плэу зэтэраутыгъэ: къалэу Мыекъуапэрэ аш иэгъоблагъохэмрэ, Дахъорэ Каменномостскэмрэ ыкли ахэм къапышыль чыгухэр, къушхъэ тешью Лэгъо-Накъ, Краснодар нахь пэблэгъэ Тэххутымыкье ыкли Теуцожь районхэр.

**Аужырэ ильэс
11-м Адыгэим
зеконым зыкъы-
щегъэштыгъэним
сомэ миллиарди
5 халъхагъ.**

Шэгъэн фэе постэумэ анахь шхъялэу кыхагъэштихэр Лэгъо-Накъэ зыгъэпсэфыпэу игъэп-

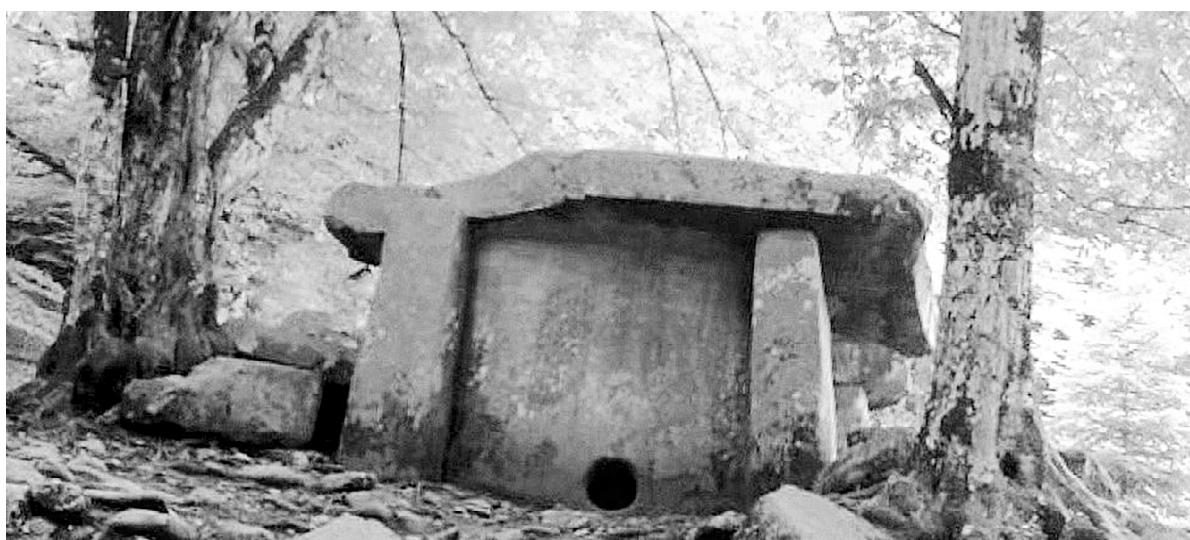
Адыгэим къаклохэрэм нахь игъэкотыгъэу цыф лэпкъяу мыш щылсэухэрэм яшэн-хабзэхэр, язэхэтикэ-щылаклэ арагъэлэгъунхэу фаях. Тарихь ыкли этнографическэ зеконым зырагъэшумбъущт. Тикултурэ нэйусэ зыфээшынэу фаяхэм Мыекъопэ Гуашхъэу «Ошадэ», Улапэ щатыгъэ къэхэльэжьыр, исп унхэр, нэмийк чылпэ гъэшэгъонхэр арагъэлэгъущтых.

Рахъухъэгъэ Иофыгъохэр зэшшуахынхэм пае Иофшэнхэм ахъщашхо атырагъэкодэшт. Арышь, федеральнэ программэу 2019 — 2025-рэ ильэсхэм туризмэх хэхъоныгъэхэр рагъэшынхэм фэгъэхыгъэу Гупчэм штагъэх хагъэфэнхэм фэш ишыкэгъэ тхыльтхэр кынгъэхазырынхэу зеконымкэ республике Комитетын пшээриль фашыгъэ.

Къихъэгъэ ильэсми зеконымкэ хъязмэтым инфраструктурэ гъэспыгъэним пэлүагъэхьашт мылькумкэ федеральнэ гупчэр Ишыгъэтуу кытфэхъущт. Федеральнэ программэу «Хэгъэгү клоц ыкли Ишкыб къэрал зеконым хэхъоныгъэхэр ягъэшыгъэнхэр» зыфырэм диштэу автомобиль гъогуклэхэм яшынре газрыкыланлэхэм якуудын зераухыштымрэ апэулагъэхъанэу Адыгэ Республике сомэ миллион 700-кэ къагъэгүгъагь. Икыгъэ ильэсми джащ фэдиз ахъщэ зыхальхэгъэ Иофшэнхэр республике щырагъэлокыгъэх.

Аужырэ ильэс 11-м Адыгэим зеконым зыкъыщегъэштигъэним сомэ миллиарди 5 халъхагъ.

(Тикорр.).

куулыкъур ыхьызэ лыхъужьныгъэу кыхагъэфагъэр. Нэүжым лыхъужьым ишлэжь фэгъэхыгъэ телекъэтынэу «Школа мужества» зыфырэр къафагъэлэгъуагь. Уголовнэ-гэцэклэко системэм испечназ хэтхэм ашыгъхэр ыкли Iashэу агъедэхэрэр арагъэлэгъуагь, кэлэццыкхэм яупчэхэм джэуапхэр къаратыжыгъэх.

Джащ фэдэу дээ-патриот клубэу «Вертикаль» зыфырэм инструкторхэр Ioftkhabzэм кыншыгыщылагъэх. Клубын иофишэн зыфэдэм, аш амалэу илэхэм кэлэццыкхэр ашагъэгъозагъэх. Клубын ухазырынгъэу щаратырэм ишуагъэкэ дээ ыкли ведомственэ еджаплэхэм пэриохъу ямылэу курсантхэр ачэхъанхэ альэкы.

Кэуухым Алексей Саламатиним ишлэжь пхээмбгүй къэгъягъэхэр кээралхъягъэх.

АДЫГЕИРИ АХЭТ

Аналитическэ агентствэу «ТурСтат» зыфырэм зэхигъэуцогъэ рейтингим хэгъэгу клоц зеконыр Ильэссыкэ зыгъэпсэфыгъом төфэу тихъэгъэгу зэхэшагъэ зэрэшыхъуагъэр кыгъэлэгъуагь. Цыфхэм агу рихырэ къалэхэмрэ шъольырхэмрэ ацэхэр кырауагъэх.

2018-рэ ильэсэм икъихъагь нэбгырэ миллионои 7 фэдизим Урысыем ичылпэ зэфэшхъафхэм зашагъэпсэфыгъ. Ахэм япчагъэ зэрэхъущтыгъэр зэбгъашшэмэ, нахыбэм зыншагъэпсэфыгъэр Москва, Краснодар краир, Санкт-Петербург, Владимирскэ хэкур, нэмийкхэри арых. Чылпэ зэфэшхъаф 24-у къалъытагъэхэм Адыгэ Республикэри ахэт, я 14-рэ чылпэ ыбытыгъ, кымэфэ зыгъэпсэфыгъо мафэхэм тикингъэхэм нэбгырэ мини 100 фэдиз ашылагъ.

Ростуризмэд илаажэ Ишкыб къалъытагъэхэм Николай Королевым кыншыгыщылагъэмкэ, хэгъэгү клоцым зыншагъэпсэфыгъэр Тэххутымыкье япчагъэ икыгъэ ильэсэм егъэшагъэ.

**Кымэфэ зыгъэпсэфыгъо
мафэхэм
тикъушхъэхэм
нэбгырэ мини
100 фэдиз
ашылагъ.**

мэ, проценти 10-кэ нахыбэ хъульэ.

**ШАУКЬО
Аслынгугаш.**

Лъыр атыгъ

Гъогухэм къатехъухъэрэ сид фэдэрэ хъугъэ-шIэгъэ тхъамыклагъу полицейскэхэр апэу къэсих.

Цыфым ильом медицинэ 100-иэгъу ебгъэгъотын мэхъанэшо зэрилэр ахэм дэгьюу къагурэл. Ары лъыр тыгъэними автоинспекторхэр сидигуу чанэу зыкъихэлажъхэрэр.

Гъогу-транспорт фыкъонгъэм илофыгъо республикэм щыпсэ-ухэрэм анаэ тырарагъэдзэнрэй иофтхъабзэм ишьэриль шхъале Ѹщ.

Полицием илофшэн обще-ственностым осэшу къифи-шынымкэ лъэбэкъушухъэм ашыщ лъым игъехъазырын, 100-иэгъане ашкэ щыэним ин-спекторхэм ялахышлоу халь-хъагъэр.

Пенсиехэмкэ фондым шъущегъэгъуазэ

Миллионибъум ехъу

Пенсиехэмкэ фондым ахъщэ тынэу ытыхэрэм ашыщ «срочная пенсионная выплата» зыфайорэр.

Ар цыфым иофтшэнэ 100-иэгъем взносэу фитырэм нэмыхкэу, пенсиер зыщизэлукээрэм хэлхъагъэ хъугъэхэм къахъкы. Нэужум, ыныбжь нэ-сэу пенсием зыкокэ фалтынэрэ пенсием нэмыхкэу, ашкъихъэгъэу ахъщэ тын, ильэ-си 10-м нахь мымаклэу, къифэкло. Зыгорэклэ ашкэ фэдэ пенсионнэ тынир фагъэпсыгъэу, ау икьюу ар къиратынм нэ-мысызэ дунаим зехъижъке,

къикэнэгъэр къызфэнэнэу зы-тефагъэхэм пенсиер зыщизэлукээрэм щизэрэгъоигъэу къэ-нагъэр къаратыжы.

Аш фэдэу дунаим ехъижъи-гъэм ипенсие зыщизэлукэштыгъэм къинэгъэ ахъщэр къира-тыжынэу блэкыгъэ 2017-рэ ильэсэм лъэу тхыль 427-рэ зэкэмкэ Пенсиехэмкэ фондым АР-мкэ и Къутамэ къирахь-лэгъ. Ахэм ашыщэу 387-мэ ахъщэ тынир атефэу тхыльхэр

афагъэпсыгъэх. Зэкэмкэ ахэм аратыжыгъэр сомэ миллионы 9-рэ мин 627-рэ мэхъ.

Дунаим ехъижъигъэм ипен-сие зыщизэлукэштыгъэм къина-гъэр къуятухъынэу къиптефе-мэ, Пенсиехэмкэ фондым ичы-плэ отделениеу узэлхыгъэм лъэу тхыльхэр елтын фае. Цыфыр дунаим зехъижъигъэм ылж мэзи 6 нахьыбэ темышээзэ ар умы-тигъэмэ, нэужум хъыкумыр иофым хэлпээн фаеу хъушт.

Конвертным дэлъмэ...

Пенсиев цыфым фагъэуцугъэр страхованиемкэ взносхэр фатызэ иоф зэришэгъэ ильэс пчагъэм, лэжьапкэу къиратыштыгъэм ыкчи ныбжьэу илэм ялытыгъ.

Чэмыукъощагъэу, конвертным дэмыльэу лэжьапкэу къиратырэр нахьыбэ къес, пен-сиев фагъэуцүүтири нахьыбэ мэхъу. Сыда пломэ джа мыгъэбылтыгъэ лэжьапкэм къыххэгъэхэм взносэу Пенсиехэмкэ фондым факлохэрэр.

Аш фэшл конвертным дэльэу лэжьапкээр къи-зэратыхэрэм нэужум пенсиене афагъэуцүүтири ашкэ изэрар къизэрэклорэр джыри ээ агу къэт-гъэкъижы. Шхъэнихыгъэу щимыт лэжьапкэм пенсием игъэпсын имызакью, цыфыр отпуск къуагъэм, къэсиймэджахъэр, ар къэзушыхъа-тыра тхыльым къылаклорэр къиратын фаеми, иофшлэлэм къылаклорэр ахъщэ тынир къифа-лтынэр хъугъэми иягъэ къэкло. Аш фэдэ лэ-жьапкээр непэ федэми, неущырэ мафэмкэ шуагъэ къизеримыхъыщыр зыщышумыгъэгъупш!

Сабыибэ уиIэмэ...

Сабыитф е нахьыбэ зиэ ныхэм аныбжь нэмысызэ пенсиер афагъэуцунэу пенсиехэм афэгъэхъыгъэ законым къышыдэлъытаа.

Аш пае бзыльфыгъэм ыныбжь ильэс 50-м нэсийн, ильэс 15-м къышымыхкэу иофшэгъэ ильэсхэр илэнхэ, сабыитф е нахьыбэ къи-фэхъугъэу ыкчи ахъщэ ильэс 8-м нэсийфэклэ ыпгүгэхэу щитын фае. Къэлэцыкхэр ымьпүгэхэмэ, ахэр зыкимыпүгэхэмэ зылары мэхъанэ илэн.

Зыгорэклэ унагъом ис сабыйхэр зэшхъэ-гъусхэм зэдьримыхэмэ, ежхэм ямыр апунэу официальнэу зытыратхэхъыгъэн фае. Ным сабыйхэр дэмыгсэухэрэми, пенсиер фагъэуцунымкэ пэриюхуу хъурэп. Къэлэцыкхэр

ыпунхэм ифитынгъэ зылахыгъэ бзыльфы-гъэм фэгъэктэнгъэу щиэхэр ыгъэфедэнхэмкэ ифитынгъэ имыгъэхъу мэхъу. Тыхэм, сабыибэ ялэми, аныбжь къэмисызэ пенсиер афагъэу-цүүни ифитынгъэ законым къышыдэлъытаа.

Сабыибэ зиэ ным ыныбжь къэмисызэ пенсиер фагъэуцуным пае иофшлэлэм зэрэутыгъэр, сабыйхэр къизэрэфхэхъугэхэр, ахэм аныбжь ильэс 8-м зэрэнэсигъэр къэзушыхъатыре тхыльхэр Пенсиехэмкэ фондым ичыплэ отделениеу зэлхыгъэм рихыллэнхэ фае.

МВД-м къеты

Ахъщэ нэпцыим шъуфэсакъ

Урысием хэгъэгу клоцл иофхэмкэ и Министерствэ имежмуниципальнэ отделэу «Адыгэкъалэ» ахъщэ нэпцыир кырагъэко-кыгъэу хъугъэ-шагъэ щагъэунэфыгъ.

Мыекъулэ дэт сатиуш организацием иофишишэ горэм сомэ мин хурэ ахъщэ кыыэкхэгъэр нэпцэу егуцэ-фагъ. Следственнэ-оперативнэ купым икъулыкьушэхэм зэрэгэунэфыгъэмкэ, Адыгэкъалэ дэт щэпэ гупчэм ахъщэр къыкыгъэу, банкым инкассации ышы зэхъум къы-хъагъщыгъэу ары.

АР-м хэгъэгу клоцл иофхэмкэ и Министерствэ цыфхэм анаэ тырагэгъадзэ ахъщэ нэпцэу кыаэкхэгъэу егуцах-хэмэ, ар къыздыкын ылъэкыщыр агу къагъэкыжын, нэужум полицием поынкэу макъэ рагъэун зэрэфаем. Ахъщэр зэрэнэпцыир ашлээ полицием макъэ язымыгъэхэрэм бзэджэшлагъэ зэрахъагъэ альйтэшт.

Уголовнэ иоф 4 къызэуахыгъ

Мы ильэсир къызихъагъэм кышыулагъэу ешъуагъэу икэрыкэу къаубытыгъэ водительхэм альэныкъокэ Адыгэим иполиции икъулыкьушэхэм уголовнэ иоф 4 къызэуахыгъ.

Урысием и МВД и Мыекъопэ отдел идознавательхэм ильэс 30 зыныбжь хульфыгъэм ылъэныкъокэ мыш фэдэ унашьо ашыгъ. Гъогу-патруль къулыкъум иофишишэхэм автом билэу ВАЗ-р къызагъэуцум, аш иводитель ешъуагъэу къычэкыгъ. Зэрэгэунэфыгъэмкэ, мыш ыпэкэе ешъуагъэмэ къэзушыхъатыре медицина уппэлкунхэр ышынхэ зэrimыдагъэм фэшл аш администраторинэ пшъэдэкыжь тиралхъагъ. Машинэр къалахыгъэу хэшүхъафыгъэ гъэуцуплэ дэт.

Адыгэим иполиции цыфхэм агу къегъэкыжы, УФ-м и Уголовнэ кодекс къызэригъэнафэрэмкэ, ешъуагъэу автомобилыр зыгъэорышээрэ водителым анахь пшъэдэкыжь илээ 2 хэлэс тиралхъашт.

Тыгъуагъэ ыкчи ешъуагъэу машинэр зэрифагъ

Мыекъулэ щиш ильэс 47-рэ зыныбжь хульфыгъэм ылъэныкъокэ Мыекъопэ къэлэ хыкумым уголовнэ иоф къызэуихыгъ.

Зыгорээм имыльку къызэритигъуагъэм ыкчи икэрыкэу ешъуагъэу машинэр зэригъэорышэштыгъэм фэшл ар агъэмисэ.

Шъэжъыекэ аулагъ

Мэфэ заулэкээ узэкээлэбэжьмэ, хъункэн бзэджэшлагъэ зэрахъагъэу хъугъэ-шагъэ щагъэунэфыгъ.

Амьшээрэ нэбгыртлум псөөлъэш фирмэ горэм ѿтыгъонхэ тухэл ялэу ар къэзэгъэгъунэрэ хульфыгъэм гу лытагъ. Нэужум бзэджашэхэр шъэжъыемкэ ашкэ хэпиджэхи, загъэ-быльжыгъигъ. Мы иофхэмкэ МВД-м исследованинэ подразделение уголовнэ иоф къызэуихыгъ.

Бэ темышээ зэгуцафэхэрээр къаубытыгъ. Нэужум аш игъусагъэу ильэс 20 зыныбжьэу Ставрополь краим щи-щыр агъэунэфыгъ. Аш икъаубытынкэ краим иполицейскэхэр ялгүсэхэу иофхъабзэхэр зэрахъагъэх. Ахэм яшуагъэкэ бзэджашээр зыщышым къыщаубытыгъ.

Ленинград блокадэм къызик Ыжыгъэр ильэс 74-рэ мэхъу

Къэрэмыхъужъ ащ фэдэ

Ленинград пыир благаъеу къызекIолIагъэр, Ioфхэр къызыыхыльтаагъэр 1941-рэ ильэсэм ибжыхъ ары. Гитлер иунашшохэр нахъ ыгъэлтэешыщтыгъэх. Ионигъом и 8-м пыидээ купэу «Северым» идзэкIолIхэм къалэу Шлиссельбург (Петрокрепость) аубытыгъ, Нева икъежээплэ гъунапкы лъыпплэхэу фежьягъэх, Ленинград чыгумкэ къаухырээгъ. Темырымкэ къалэм финицзэхэр къеоштыгъэх. Мы мафэм къыщегъяагъеу къалэр блокадэм ифагъ, ащ мэфэ 872-рэ ыкъудыгъ. Къадзыыхъээ Ленинград ыкъи къалэм къешэкыгъэ псэупIехэр квадратнэ километрэ 5000-м фэдизыгъ. Балтийскэ флотым ыкъи Ленинград дзэ фронтым инахьыбэ, мин 500-м нахьыбэр, къаухырээгъэм къыдэнэяагъ. Уэшыгъэ дзэхэм ямызакью, блокадэм хиубытэгъяагъэх къэлэдэсхэри, ахэм япчагъэ миллиони 2,5-м клахъэштыгъ.

къыфэнэгъяагъэр Ладожскэ хыкъумыр ары. Апэрэ блокадэм къымафэр цыфхэмкэ хыылтээ дэдагь, псэупIехэр, IoфшапIехэр къагъэлптыштыгъэх, транспортыр икъущтыгъэп. Мы зэкIеми япхыгъеу нэбгыре мин пчагъэр етэкъохыщтыгъ. Ауми, къэлэклоцым ишылакэ, сыйд ишыкIеми, нахьышу зэрашыщтым къэлэ пащэхэм, IoфшапIехэм яэшхъэтетхэм анаэ тетыгъ, зыгореуштэу амалынчэ хъугъэ цыфыбэр, къэлэццыклюхэр къыззераухыумэштхэм пылтыгъэх, мафэрэ шхэпIэ унэхэр къызэ-иуахыгъэхэм ахэр ащаагъашхэштыгъэх. Ау къалэм гъомылапхэу илэр мафэ къэс нахъ ма-кэ хүүштыгъэ ыкъи ахэм Ырышхальтхъэхэр арагъэлокыщтыгъэх. Цыфхэр кынним, зэрэмшиххэрэм ыкъи чыылэм зэристыхэрэм хыбыбэй дэдэ ышыгъяагъэх. Ахэтыгъэх Klo пэтээ къызэх-фэу, плэштыгъэхэр е чыылэр клоштысухыагъяу, уна дэлкъ

Заом иапэрэ мэзиту-щым
къалэм гъомылапхъи, пси, пхъи,
нэмъики илагъ. Ау блокадэм
икъежьэгъу шъыпкъэм ахэр
аléккéухагъэх. Дэхъялпи, дэккыли
— чыгуумки, хымки, жымки
— зимылэ къалэр чыпилэ къин
ицуудагъ, ау къинным, хъазабым
цыккүли ини япсемыблэжны-
лээж, помчукцихэр африкэлчиц

Мэдээ 900

Чыңгым, гъаблэм, заом уйыгымэ, зы сыхатри, зы ма- фэри бэу кыыхъэ, ленинградцэхэм яхъазаб — блокадэм мэфэ 900 ыккудыйигь. Мы охтэ хыльзэм Ленинград зэхпхыпэ закью

ЯГУГЪЭ ИНЫГЪЭ

Хэтрэ цыфкын зынахь къотегушу щымылэр гульяары. Ар елэхэ хэти үпсэ пыт, ыльзэ къеклы, игъашлэ лъэклюатэ.

1942-рээ ильсээмын игъэлтэх-гээ мэфэ лъэхъан цыфхэм ягуялпэ нахь кыгъэшьыгкъэжьыг. Партизан шыкузэкітыр къэдзы-хъагъэ Ленинград дэсхэм къы-зафэклом, аш пэууль псэуплэхэм лэжъэп! унэе хызмэтхэр ащааэпсынхэр рагъажье. Къалэм иобщественнэ транспорти игъорыгью зэтырагъэуцжы. Блокадэр зэрэпхыратхууцтым еусэх ыки ашкэ аэрэ лъэ бекъухэр ашых. Чыгу лабъоу — уцуулэу «Невский пятачок» ары лаубытылэу ялагъэр.

1942 – 1943-рэй ИЛЬЭСХЭР

Пыижъ тэхаком пэшүекlopъэ-

нымкіе, къэдзыыхъэгъэ чыплем
къикъылыгъянымкіе мы уахътэр
тидзэхем, дзэпащхэм анахъ
къызфагъэфедагъэх. Маршалезу
Жуковым иунэшто пытэ ушо-
кынэу щытыгъэп: зы лъэбэку-
кіе фашистхэм тыкызыекладэз
зэрэмыхъущыр, зы чыгу зали
къафедгъэнэн тызэрэфимытыр
«Нэгъеуплэгъу тешумыгашлэу
шъуяу, шъуяу, шъуватекуята
армырэм, хъадэгъур къышо-
жэ» — къафигъэптырь

жэ» — квафти вэлтгайг б.

1943-рэ ильэсүүм щылэ мазэм и 12-м тидзэхэм блока-дэр пхыратхууьг. Аш къалэм икъыблэ лъэныкъо дэхъагыук! тидзэхэм зыщаагъэлтэн амал къаритыг.

Щылэ мазэм и 14-м Ленинградска Водуховска ыкъи я II-

градскэ, Волховскэ ыкий я п-рэ Прибалтийскэ фронтхэм ядзэхэм Ленинградскэ-Новгородскэ лъяныкъомкэ пыир зэ-кладзэнымкэ операциер рагъэжьагъ. Шылэ мазэм и 20-м-

советскэ дзэхэм хэпшыкээ гъэхъагъэхэр ашыгъэх, Ленинград фронтым хэтхэм фашистыдзэхэу мы чылпэхэм артыгъэхэр зэхакүтэхи, Новгород шхъафит ашыжыгъ. Ащ епхыгъэу щылэ мазэм и 21-м дзэпащэхэу Л. А. Говоровынрэ И. Сталиным зыфагъэзэгъагь Ленинград пый блокадэр тырахыжьи, шхъафит зэрашыжьыгъэм паекэ изын къаритынэу зэкэ фронтым дзэу үутхэм ар зэлъягъэш!эгъэнэйм кэлэхүэх, Теклоныгъэу къыдахыгъэм фэшл Ленинград щылэ мазэм и 27-м пчыхъэм сыхъа-

Мазэм и 27-м, пчыхъэм сыхбатыр 20-м, артиллериискэ огъу 24-ре шарагъэтынэу. И. В. Сталинным яштоигъоныгъэ къафигъэцэкагъ, мэфэкэ! салютыр Ленинград къыштатыгъ.

Мэкуогъум и 5-р, 1946-ре илтэсэм Ленинград ихы-лагымэ блокадэ зырагъэжьеэгъэ, зыпхыратхүгъя. Марф

Хыратхъубъэ маф.
1941 — 1945-рэ ильэсхэм
Хэгээгү зэошхом ильэхъан
Родинэм икъеухъумэнкэл ыкли
къэдзыхъэгээ-къеухъурэгтээ Лен-
нинград дэсгээхэм, блокадэр
зээпзычыгэхэм лыйхъужыны-
гээ ыкли лыблэнагаа къа-
хэфагээ паэ СССР-м и Ап-
шьэрэ Совет и Президиум
жноныгүаклэм и 8-м, 1965-рэ
ильэсэм унашьо ышыгыагь
анаах щытхууцэ ляаплэр —
«Къэлэ-лыйхъуж» зыфиорэр
из эзэм фагчилсаныг агуул

ИнтернеткIЭ къызэрэтэIЭзэштхэр

2018-рэ ильэсүм кээу кыздихыгъэхэм ашыц телемедицинэм фэгъэхыгъэ законыр.

Ар зыфэдэштыр, къышыдэллытагъэхэр цыиф къызэркюлөхэмкіә непә зэхэфигүйай, ау, специалистхэм къызэралорэмкіә, тапекіә аш шуағъе мымакіәү къыхынэу ѿшт. УФ-м псауныгъэр къеухүмэгъэнымкіә и Министерстве цыфхэм медицинә Іәпүләгү тэрээс игъом ыкли икъоу ягъегъотыгъэнымкіә Іәпүләгүшко хъунэу гүгъап!эхэр аш зэрэрапхыхэрэр къыхе-
пъашы.

Телемедицинэм врачымрэ сымаджэмрэ е врачитүр ви-деозэпхыныгъэкіэ зэдэгүүщү-їнхэр, сымаджэм изытет зэдь-зэхажыныр, лъэнэйкь зэфэшь-хяафхэм афэгъэзэгъэ врачхэр а зэпхыныгъэ шыкіэ дэдэмкіэ зэхегүүщүэжхынхэр (консилиум) ары анах шъхьаалэу кызын-дэлтиятахъэхэр. Лъэхъаным кызыдихыгъэ технологиякіэхэр барьедэхээз узэлэээн фэе сымаджэхэм ягъеунэфынкіэ, игъом Ыспылэгту ягъэгъотыгъэнимкіэ телемедицинэм шоғъэ ин кын-зэритищтыр специалистхэм пстэумэ апэу кыыхагъэши. Гу-

ягътынхэшь, ишыктаа бер квант алъэкіышт.

Джааш фэдээр цыфрын сымэ-джещүм щелазэхээз, нэмийк спе-циалист горэм иеплтыкіэ кылон-фаеу хъульэми, телемедицинэр агъэфедэн алъэкіышт. Цыфрын къэсымаджи врачым дэж зэ-клюацьэмэ, ятлонэрэуи клюжын имыщыкіэгъэжьэу, видеозэпхы-ныгъэр кызыфигъэфедэныш, зэрээзэлээжхырэм шуагъэу къатырэр, упплэкүн горэхэр ышшигъэхэмэ, ахэм къагъэльэ-гъуагъэхэм врачыр ашигъэгъозэн амал илэ хъущт. Субъектым имедицинэ учреждение шъхьаалэ пэлдэзгыгъеу псэухэрэм меди-

медицинэр агъэфедээз агъэхьзырыгъэ тхыльхэр зэклери ильэсүм къыклоцI компьютерым пальынха фае

Ац фэдэүү заочнэ шыгкэм тетэү Іэзэнэү медицинэ учреждение пстэуми фитыныгъез аратыштэг. Законым кызэрэшийлрөмкээ, сымеджэххэм псауныгъэм икъэухумэн ыльянтыкъокиэ Зэйнк къэралыгьо информационнэ системэм медици нэ страхованиемкээ и Федераль нэ реестрэ хагъэхъанхэ фае. Цыфхэм яупльякун ыкли яе зэн пае техникэу агъэфедэшт пстэури арагъэтхын фаев ѿйт

Телемедицинэр Урысые Федерацаем исубъектхэм зэкэми анэсүүт, зынцырагъяжьагын къэлэшхохэм ахэтых. Адыгейри нэмэгдэхэд афэдэу, мы шыгылдах эм хэны фэхъүүтэп. АР-м

псауныгъэр къеухумэгъэнымкэ и Министерствэ къызэрэшты атуагъэмкэ, тимедицинэ учреждениехэм телемедицинэр ашагъэфедэнэурагъэжьагъэгоп, ау зыфагъэхъазыры. Ахъщэу ащ ипъэспын пэлүхъащыр шлокI зимиIэ медицинэ страхованиемкэ фондым къытгъэнэфъях. Телемедицинэм къыщыдэллытаяхъэм ягъэцкIэн техникэ гъэнэфагъэ, ари мымакIэу ишыкIагъ, ащ Ioф дашлэнэу фебгъэджэжынхэ фаеу хъущт, нэмыхкIэу фэбгъэхъазырын фари бэ. А зэптэури охтэ кIэкIым бгъэспсыныр Iашлэхэп. Мэзэе мазэм шомыкIэу зэшохыгъэ хуульхээм ятугъу къашынным фэхъазырыштхэу тиминистерствэ къыщытауагъэшь, джыри мыш къыфэдгъэзэжышт.

Театрэ

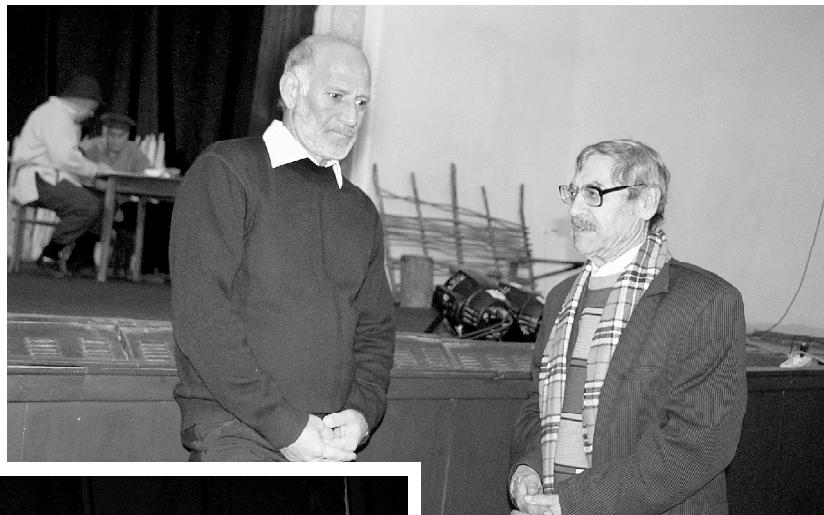
СЭМЭРКҮЭУМ ШЫПКҮЭР КҮХЭЩЫ

Республикэм и Лъепкъ театрэу Цэй Ибрахимэ ыцлэ зыхырэм шылэ мазэм и 30-м «Гум зэрихъэрэ шыэф» зыфиорэ спектаклэр апэрэу кыщагъэльэгъошт. Осетин драматургэу Г. Хугаевым ытхыгъэм тэхигъэ комедиер режиссерэу Нэгъой Инвер ыгъэуцуугь.

Къэльэгъоноир комедиен зэрэгээсыгъэр кыдильти, Абхазын искуствэхэмкэ изаслуженэ юфышэшхуу Нэгъой Инвер адигэ шэн-хабзэхэм япхыгъэу пьесэр зэригъэфагь. «Бабуца, Гагуца, Данел, Дарданел» ылоу Г. Хугаевым ытхыгъэм зэхъокыныгъэхэр фишыгъэх.

— Тиартистхэр купиту мэхъух, — къеуатэ режиссерэу Нэгъой Инвер. — Къэльэгъоноир нымын тифхъязыр.

Зыхъэ Заурбый, Кыкы Юр, Тхъаркъохъо Теуцожъ, Ацумыжъ Нурбый, Кушуу Светлан, Зы-

хъэ Мэлайчэт, Хъатхъакумэ Ас-карбый, Къэбэхъ Анзор, Шъхъакэ Арсен, Бэгъушъэ Анзор рольхэр къашых. Зыщищыклагъэм зыр зым зэблихүн ыльэкыщт. Артистхэр щылэнгъэм пэблагъэу зэрэфэлгэхэм, сурэтхэм яъэпсыкэ спектаклэр къагъэдахэ, усплъынкэ нахь гъэшэгъон

къашы. Сэмэркъэу жанрэм шыпкъэр күхэшты.

Кыкы Юрэ, Зыхъэ Заурбый, нымыкэ артистхэм комедиен ехылэгъэ къэшынир гъэшэгъонуу къизерагъэльэгъоштим щеч хэлъэл.

Театрэ зикласэхэр спектаклэм еплъынхэу зэхэшакохэм рагъэблагъэх.

Сурэтхэм артихэр: Тхъаркъохъо Теуцожъэр Нэгъой Инверрэ гүшүэгъэ зэфхъуягъэх; артистхэу Ацумыжъ Нурбый, Кушуу Светланэ, Хъатхъакумэ Аскэр, Къэбэхъ Анзор, Кыкы Юрэ къэльэгъоноир хэлжьэх.

Баскетбол

Джэуапыр ешэгъуилдымэ къатышт

«Динамо-МГТУ» Мыекуапэ — «Эльбрус» Щэрдэжэскъал — 115:81 (23:11, 21:20, 33:29, 38:21).

Шылэ мазэм и 25-м спорт Унэшхуу «Ошутенэм» щызэдешдагъэх.

Зезыщагъэхэр: И. Куксов — Ростов-на-Дону, А. Лаврухин — Москва хэку, А. Глазин — Краснодар.

«Динамо-МГТУ»: Гапошин — 38, Майборода — 6, Еремин — 11, Князев — 13, Россов — 17,

«Динамо-МГТУ-м» иешлаклоу Александр Милютиний хэгъэм 1эгъаор редээ.

Суслов — 4, Снисаренко, Анищенко, Степаненко — 2, Абызов — 18, Милютин — 6.

«Эльбрусым» къыхэштыгъэхэр: Пакэ — 15, Карпенко — 14, Приказчиков — 12, Дорофеев — 11, Лебедев — 8, Таран — 6, Набитов — 5.

Суперлигэм ия 2-рэ куп щызэнэкъохэрэ командэхэм пэшорыгъэш ёшэгъуяхэр аухынкэ бэл къафэнагъэр. «Динамо-МГТУ-р» мэзаем и 4 — 5-м Ярославль, и 8 — 9-м Тулэ ашшэшэшт. Ярославль, Ставрополь, Тулэ якомандэхэр финалым хэфэнхэмкэ амалышуяхэр ялэх. Зыцэ къетогын 5-мэ ашыщэу 4-р ары медальхэм афэбэнэн зылэгъыщтыр.

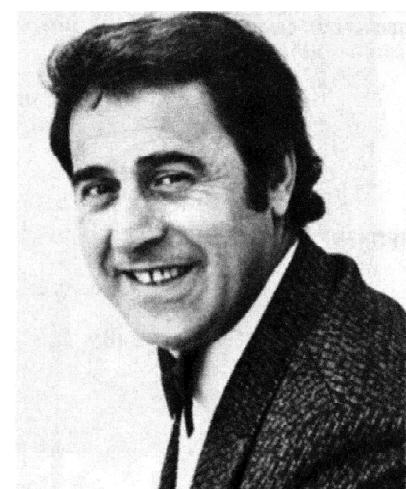
«Динамо-МГТУ-р» «Эльбрусым» ятлонэрэ зэлукэгъуяхэр къызэршэгъуягъэм къыхэдгэштырэх ухуумэн юфыгъохэм мэхъэнэ ин арамытэу командэхэр зэрэшдагъэхэр ары. Хъурджаанэм 1эгъаор зэрэрадэштим нахь дэгүэштэгъэх. Тикомандэ икапитанэу Артем Гапошиным очко 38-рэ къызэрхыгъээр тшыгъэшэгъон. Очкоущ дзыгъохэр гъогогуу 7 дэгъоу ыгъэцэлгэхэх.

Пресс-зэлукээр

Адыгэ Республикаем изаслуженэ тренерэу, «Динамо-МГТУ-м» итренер шъхъаэу Андрей Синельниковым къызэриуягъэу, нэхгыре 11 зэлукэгъум хигъэлжээн, нахь ныбжыклагъохэри ригъэшэнхэ ыльэгъыгъ.

«Эльбрусым» итренер шъхъаэу Шыбзыхъо Алибек игумэкыгъохэр гуриохъаехэп. Командэр ауж къинэхэрэм ашыщ, финалым хэфэштэп. Клэх эшэгъуяхэм «Эльбрус» чанэу ахлэжээн имурад.

Адыгейм икомпозиторхэм я Союз ильэс 25-рэ зэрэхъурэм фэгъэхъыгъ

Къытфэн-гуштоу ти Казбек

Лъепкъ искуствэм кынфэхъугъэ цыфэу аллытэхэрэм Хэшх Казбек ашыщыгъ. Орэдусэу, орэдэйоу зэрэштыр щылэнгъэм кынчигъэльягъозэ псэуныр шэнышу фэхъугъагь.

Шапсыгъэ шыольтырим икъуджэу Хъаджыкъо щаплугъ. Мыекуопэ къэлэгъэджэ институтыр, Ленинград дэт консерваториер кынчигъагь. Краснодар, Мыекуапэ, нымыкхэм исэнхъаткэ юф ашишлажь.

— Жэнэ Кырымызэ, Мэшбэшэ Исхъакъ, Хъэдэгъэлэ Аскэр, фэшхъафхэм ягүшүэхэм атхыгъэ орэдхэр Хэшх Казбек үсүсигъагь, — къытиуагь Адыгейм икомпозиторхэм я Союз итхъаматэу Къэгъээжэй Байзэт. — Казбек дэгъоу сшэштгэгъэ, аш фэгъэхъыгъэ тхылъыр кынчэгъынэу игто симыфээз дунаир ыхъожыгъ. Иорэдхэмкэ ар непи къытхэт.

Хэшх Казбек үсүсигъэхэм ашыщэу шулыгъагь къабзэм фэгъэхъыгъээр Мэт Жаннэ кындо зыхъукъэ, гу пытэ зиэх хульфыгъабэм нэпсыр къашуяклоу тлэгъущтгэгъэ. Шоферым ехылэгъэ орэдхэр Кавказ имызакъоу, Москва, нымыкхэм къашаоштыгъ. — Орэдхэр сэ сүсүсигъэми амьшээу сырагъэдэу ашоингъоу концертхэм сараыэблагъэу зээп къызэрхэгъыгъэр, — къытиоогъагь К. Хэшхым.

— Народнэ композиторэу Казбек слытэштыгъ, — игупшысэхэм тащегъэгъуазэ К. Хэшхым ичыпэгъоу Шынжыы Хъамидэ. — Иорэдхэмкэ цыфхэм альыгъынштыгъ...

Адыгэ Республикаем изаслуженэ артистэу Хэшх Казбек псаоу щылахъэмэ, мы мафэхэм ынбыжь ильэс 85-рэ хууцтгэгъэ. Аш фэгъэхъыгъэ зэхахэе Мыекуапэ щыклошт. Адыгейм икомпозитор, орэдэйоу цэрылоу Казбек тигуу къинэхъыгъ.

Нэхлубгъэр зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкы кынчыдээз-гъэкырэр:

Адыгэ Республикэм лъепкъю Иофхэмкэ, Иекыб къэралхэм ашып сэурэ тильпкэгъу хэм адирялээ зэхъын гъэхэмкэ ыкы къэбар жыгъээм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр: 385000, къ. Мыекуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приимнэр: 52-16-79,

Редакцием авторхэм къаихырэр А4-къэ заджхэрэ тхыапхэу зипчагъэкэ 5-м эмыхъухэрэр ары. Сатырхэм азығау 1,5-рэ дэлээу, шрифтэр 12-м нахь цылкунзу Ѣытэп. Мы шапхъэхэм ади-мыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэхэгъэжохых. E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушыхытыгъэр: Урысы Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкы зэлтын Исыкылэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чылгээлэйшил, зэраушыхытыгъ номерыр ПИ №ГУ23-00916

Зыщаутигъэр: ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэхэмкэи пчагъэр 5012
Индексхэр 52161
52162
Зак. 141

Хэутынм узьтигъэрэхэнэу Ѣыт уахтэр Сыхытэр 18.00

Зыщаутигъэрэхэнэу Ѣыт уахтэр Сыхытэр 18.00

Редактор шъхъаигъэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхъаигъэр
игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэгъыжъ зыхырыгъ секретарыр
ЖакІамыкъо А. З.